

Van Enne Koens verscheen eerder bij Moon:

Vogel

Sam^ommie Enne
Koens
en opa

met illustraties van

Kees de Boer

moon

De Nederlandse
Kinderjury
2014

www.uitgeverijmoon.nl

www.ennekoens.nl

© 2013 Enne Koens en Moon, Amsterdam

Illustraties © 2013 Kees de Boer

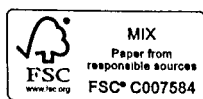
Omslagontwerp Hannah Weis

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 499 2646 5

NUR 281

Moon is een imprint van Dutch Media Uitgevers bv

Dit boek is ook leverbaar als e-book

ISBN 978 90 499 2665 6

Voor Maas,
altijd blijven dromen!

Vervelen

Iedereen is op vakantie. Ik loop al dagen de straat af en bel overal aan om te spelen, maar niemand doet open. Iedereen is weg. Ik kijk naar binnen. Tussen halfopen gordijnen door zie ik lege huiskamers en vensterbanken met dode plantjes erop. Als ik op mijn knieën ga zitten om door een brievenbus te gluren, zie ik stapels ongeopende post. Nou, dan weet je het wel. Ze zijn met het vliegtuig naar een warm land of naar een huisje in het bos om te voetballen en badmintonnen met hun vader en moeder.

Ik woon in de vakantie bij mijn opa, omdat mijn moeder moet werken. Als de school weer begint, logeer ik elke week vier dagen bij opa en drie bij mama. Maar deze zomervakantie blijf ik zes hele weken bij opa. Alleen het laatste weekend ga ik met mama op stap. Dat kon niet anders, want mama was te druk. Opa heeft altijd tijd voor me. We hebben een hut gebouwd hoog in een boom. We hebben gekookt boven een kampvuur in de tuin en in de boomhut gegeten. De hut wiegde heen en weer op de wind alsof het een schip was, en het eten smaakte veel lekkerder dan binnen. Opa heeft me verhalen verteld en we zijn samen gaan zwemmen in een meer net buiten de stad. We hebben een brief geschreven aan de minister-president om te vragen of hij eens komt eten. Ik heb er een tekening bij gemaakt van onze hut en het kampvuur. We hebben in de tuin geslapen onder een muskietennet. Maar nu kunnen we niets nieuws meer verzinnen. Opa heeft al zijn verhalen

al honderd keer verteld. Hij zegt dat hij nog nieuwe heeft, die hij nog nooit aan me heeft verteld en die minstens even spannend zijn als de rest, maar ik weet niet of ik dat geloof.

Ik loop door de lege straten naar opa's huis. Op goed geluk schop ik mijn bal over straat, maar er is niemand om hem terug te schoppen. Op de hoek van onze straat kom ik onze katten Maximus en Lazarus tegen. Lazarus zit lui in de zon, maar Maximus komt me tegemoet om me te begroeten. Als hij langsloopt, kan ik het niet laten hem aan zijn staart te trekken.

‘Maauurw!’ zegt hij boos.

Ik heb meteen spijt. ‘Sorry. Ik verveelde me,’ mompel ik.

Ik slenter over de begroeide oprijlaan naar de achtertuin. Opa is bezig paardenbloemen uit de grond te trekken. Hij staat half gebukt – want voor echt bukken is hij te oud – en rukt aan de paardenbloemblaadjes die tussen de stenen van de oprijlaan groeien.

‘Wraagh,’ kreunt hij.

‘Laat toch,’ zeg ik, ‘dat staat juist leuk.’

‘Ja,’ zegt opa. Hij komt overeind. ‘Maar ik verveelde me.’

Mijn opa is de beste opa van de wereld. Hij vertelt de mooiste verhalen en we beleven altijd wat. Maar na vijf weken vakantie kunnen we niks meer verzinnen om te doen en ik verveel me zo dat ik bijna in slaap val terwijl ik nog rechtop sta. In de achtertuin laat ik me in het hoge gras vallen. Ik lig op mijn rug en stel me voor dat opa en ik de laatste mensen op aarde zijn. De hele wijde wereld is verder verlaten. Alle straten, huizen en supermarkten zijn leeg, nergens meer iemand te bekennen. Alle huisdieren zijn ontsnapt. Ze wonen in de lege huizen en slapen in de achtergelaten bedden. Dus opa en ik kunnen kiezen waar we willen wonen. We slenteren samen door de straat om een huis uit te zoeken. En als we er een hebben gevonden, dan pakken we een grote steen om er een ruitje mee in te tikken en naar binnen te gaan. Ik wil een huis

met heel veel kamertjes en een schommel in de tuin, of eentje met een zwembad. We gaan op de bank liggen en doen de televisie aan, maar er zijn alleen maar herhalingen op tv. *SpongeBob*, *Pippi Langkous*, *De Smurfen* of *Spiderman*. Na een tijdje zijn er zelfs geen herhalingen meer op televisie, omdat het bandje afgelopen is en er niemand meer in de studio is om een nieuw bandje in het uitzendapparaat te stoppen. We gaan met onze schoenen aan op de bank liggen, ieder op een eigen bank, en we doen alsof de achtergebleven hond de onze is. We krabben hem op zijn kop en zeggen: 'Bello, braaf, brave Bello', want alle honden heten Bello, dus deze ook. En als opa zegt: 'Ik heb honger', dan zeg ik: 'Ik ga wel even naar de winkel.' Ik neem een heel grote tas mee, of nee, ik neem geen tas mee, ik loop gewoon een supermarkt binnen, maak een wagentje los en laad het vol met wat ik lekker vind: marshmallows, veterdrop, witte bolletjes, knakworstjes en aardbeien. En als we de dichtstbijzijnde supermarkt leeg hebben gegeten, dan beginnen we gewoon aan de volgende supermarkt. En als alle supermarkten leeg zijn, gaan we vis vangen in het zwembad. Er zwemmen grote karpers in, en wel duizend kikkervisjes. We bakken verse vis op een vuurtje in de achtertuin. En 's avonds als het donker wordt, gaan we naar boven om een bed uit te kiezen. Dan gaan we slapen, met de hond op het kleedje naast ons bed.

Opa en ik hebben vandaag twaalf spelletjes rummikub gespeeld. Opa heeft al negen spelletjes gewonnen en ik drie. Daarna hebben we scrabble gespeeld en toen dat potje uit was en opa opnieuw had gewonnen, had ik nergens zin meer in. Vandaag zou ik wel ouders willen die met me gaan badmintonnen en naar het tropisch zwemparadijs gaan. Ik heb ouders natuurlijk. Een moeder in elk geval en misschien ook wel een vader. Maar dat weet ik niet zeker, omdat mijn moeder daar niet over wil praten. Soms ga ik met mijn

moeder op reis, dan neemt ze me mee naar een hotel, voor een weekendje weg. Dan wil ze uitslapen en heel lang ontbijten met zalm en eieren en dan gaan we samen naar de film. Maar deze vakantie moet ze werken, want het is zo verschrikkelijk druk.

‘Het is altijd zo verschrikkelijk druk,’ zei ik tegen haar, terwijl ik mijn lievelingsboeken in mijn tas stopte om mee naar opa te nemen.

‘Maar nu is het nog veel drukker,’ zei mama.

‘Het is altijd nog veel drukker,’ zei ik.

En toen zei zij: ‘Maar nu is het zelfs ongelooflijk veel drukker dan nog veel drukker.’

Ik gooi mijn benen in de lucht. Ze zijn zwaar. Alles is zwaar van de verveling. Zelfs mijn tong plakt zwaar in mijn mond. Het is ook warm. Het zweet kriebelt onder mijn voetbalshirt. MESSI, staat erop. Ik zou zo graag naar Argentinië gaan, of naar Brazilië, of anders alleen maar naar Brussel...

Opa komt de tuin in lopen. Hij heeft zijn blouse opengeknoopt en nu zie ik zijn blote buik. Op opa’s buik groeien grijze haren. Dat vind ik gek: dat buikhaar ook grijs wordt als je oud bent. Ik kan mijn ogen er niet van afhouden.

‘Opa. Ik wil met vakantie.’

‘Wat is er zo leuk aan vakantie?’ vraagt hij en hij komt naast me liggen.

‘Iedereen is met vakantie.’

Opa rekt zich uit in het gras en draait zich traag op zijn zij. ‘Maar waarom?’ zegt hij. ‘Dat vraag ik me af. Je stopt al je spullen in de auto en rijdt ergens heen en haalt alle spullen er weer uit en dan ga je gewoon door met leven, alleen ergens anders.’

‘Het is toch leuk om de wereld te zien?’

Hij knippert met zijn ogen. Ik zie aan hem dat hij bijna in slaap

valt, maar dat vind ik niet goed. Mijn armen en benen zijn kriebelig van het niks doen en het enige waar ik opa mee wakker kan houden zijn moeilijke vragen.

‘Jij hebt de hele wereld gezien, opa. Waarom wil je hem mij niet laten zien?’

Mijn opa was vroeger avonturier. Hij heeft de hele wereld over gereisd op een schip. Hij was zeeman en soms werkte hij ook als vrachtwagenchauffeur. Hij heeft gevaren op een zeilschip met passagiers dat De Voorspoed heette en is op en neer naar Sardinië gereden met een vrachtwagen vol sinaasappels en citroenen. Nu is hij tweeëntachtig jaar, maar hij ziet er niet oud uit, op zijn grijze haar na dan. Hij is heel bruin, ook in de winter, en hij heeft heel vrolijke ogen. Hij houdt van katoen dat al honderd keer gewassen is en heel ruim zit: T-shirts, hemden, zachte overhemden en heel wijde broeken. Op zijn hoofd een hoed met een rand, tegen de

zon. Al heb je zo'n hoed niet nodig in Nederland. Dat weet hij ook wel, maar hij is er zo aan gewend, zegt hij.

Vroeger was mijn oma er ook nog en die was heel lief, zegt opa, maar dat weet ik niet meer, want die is overleden toen ik nog een baby was.

Opa geeft geen antwoord, hij geeuwt. Opeens weet ik zeker dat ik dood zou kunnen gaan van verveling, als dit zo doorgaat misschien zo meteen al.

'Opa, ken jij iemand die echt weleens dood is gegaan van verveling?'

'Ik ken wel iemand die op een haartje na doodging van verveling,' zegt opa. 'Loek heette hij, een Hongaarse matroos die op De Voorspoed voer. Hij heette eigenlijk Loekasjk, maar we noemden hem Loek. Dat vond hij niet leuk. Elke keer dat we hem riepen, was hij beledigd en begon hij vreselijk te schelden. Hij schold in het Hongaars, dus ik begreep er niet veel van, maar als hij schold, stond de mast te trillen als een rietje, dus het moeten verschrikkelijke scheldwoorden zijn geweest.'

Mijn opa kan zo goed verhalen vertellen dat je er stil van wordt. En ze zijn allemaal echt gebeurd.

'Ik voer met Loek over de Stille Oceaan,' vertelt opa. 'En hij heet niet voor niets de "Stille" Oceaan. Hij heet zo omdat je er dagen, of weken, zonder wind kunt zitten. Nu lagen we al vijftien dagen stil. Niets bewoog. De zeilen hingen als herfstbladeren van de mast omlaag. De eerste dagen had Loek getergd op en neer gedrenteld langs de reling, terwijl de anderen kaartspelletjes deden op het dek. Sommigen deden een klusje voor de kapitein. Ik was bezig met het repareren van oude zeilen. Walter poetste het koperbeslag. Maximus zwabberde het voordek. Maar nu drentelde Loek niet meer. Hij zat op het dek en staarde voor zich uit met lege ogen. Af en toe vroeg iemand aan hem: "Gaat het, Loek?" Ik maakte me

zorgen, want de afgelopen paar dagen had hij geen antwoord meer gegeven. Hij deed zijn mond niet open. Hij zat daar en zweeg. Hij at niet meer. Hij vloekte zelfs niet meer. Zijn armen verstijfden. Hij vergat te drinken. Elke avond voor ik ging slapen, haalde ik een trechter uit de kombuis. Ik tilde zijn hoofd op, opende zijn mond, zette de trechter tussen zijn tanden en goot er voorzichtig water in. Het klokte naar binnen. Ik praatte tegen hem. Vertelde hem alle smerige moppen die ik die dag gehoord had. Loek hield van smerige moppen. Maar er kwam geen reactie. Geen enkele. Hij werd lichter en lichter. Na twee weken was er bijna niets meer van hem over, terwijl hij daarvoor toch niet heel slank was. Dus riep ik de kapitein erbij. Hij bekeek Loek uitvoerig: trok zijn oogleden op, stak zijn neus in zijn mond om zijn adem te ruiken en bekeek zijn buik, die al begon in te vallen. "Fastidii," bromde de kapitein.'

'Fastidii?' vraag ik aan opa. Ik vind het een mooi woord, maar ik heb het nooit eerder gehoord.

'Verveling,' zegt opa. 'Een heel oud woord voor de ziekte die verveling heet. De kapitein zei: "Bind hem vast aan de mast en laten we hopen dat de wind snel opsteekt." Gelukkig begon het nog diezelfde avond te waaien. In het donker zetten we de zeilen vast en brachten het schip op koers.'

'Koers?' vraag ik. Zeemanstaal is heel anders.

'Koers betekent richting. De kapitein bepaalt de richting die we uit varen op zijn kompas.'

'O ja. En toen, opa?'

'Het eerste wat ik deed, nadat ik de zeilen had vastgemaakt, was gaan kijken hoe het met Loek was.'

'En?'

'Toen ik bij hem kwam, zat hij te rukken aan zijn touwen. "Honger!" brulde hij. "Honger!"

Ik maakte hem los. Hij probeerde op te staan, maar zakte

onmiddellijk door zijn benen, dus ik droeg hem naar de kombuis. Hij woog haast niets meer. Als ik hem niet had vastgebonden, was hij weggewaaid, denk ik. "Eten!" riep ik. "Eten!" De kok zag meteen wat er aan de hand was en hij bakte een omelet van twaalf eieren. Daarna maakte hij spek met bonen. En Loek at. Hij at als een baby die voor het eerst aan de borst wordt gelegd. Hij keek scheel van geluk. En meteen na het eten viel hij aan tafel in slaap. Ik bracht hem naar bed. Binnen een paar dagen was hij weer op zijn oude gewicht, maar ik weet niet wat er gebeurd zou zijn als de wind toen niet was opgestoken.'

Ik rol me op mijn zij om opa aan te kunnen kijken.

'Dus ja, Sam,' zegt hij. 'Je kunt doodgaan van verveling, dat weet ik zeker. Heb jij eigenlijk wel genoeg gegeten en gedronken vandaag?'